

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – PROSINEC 2025

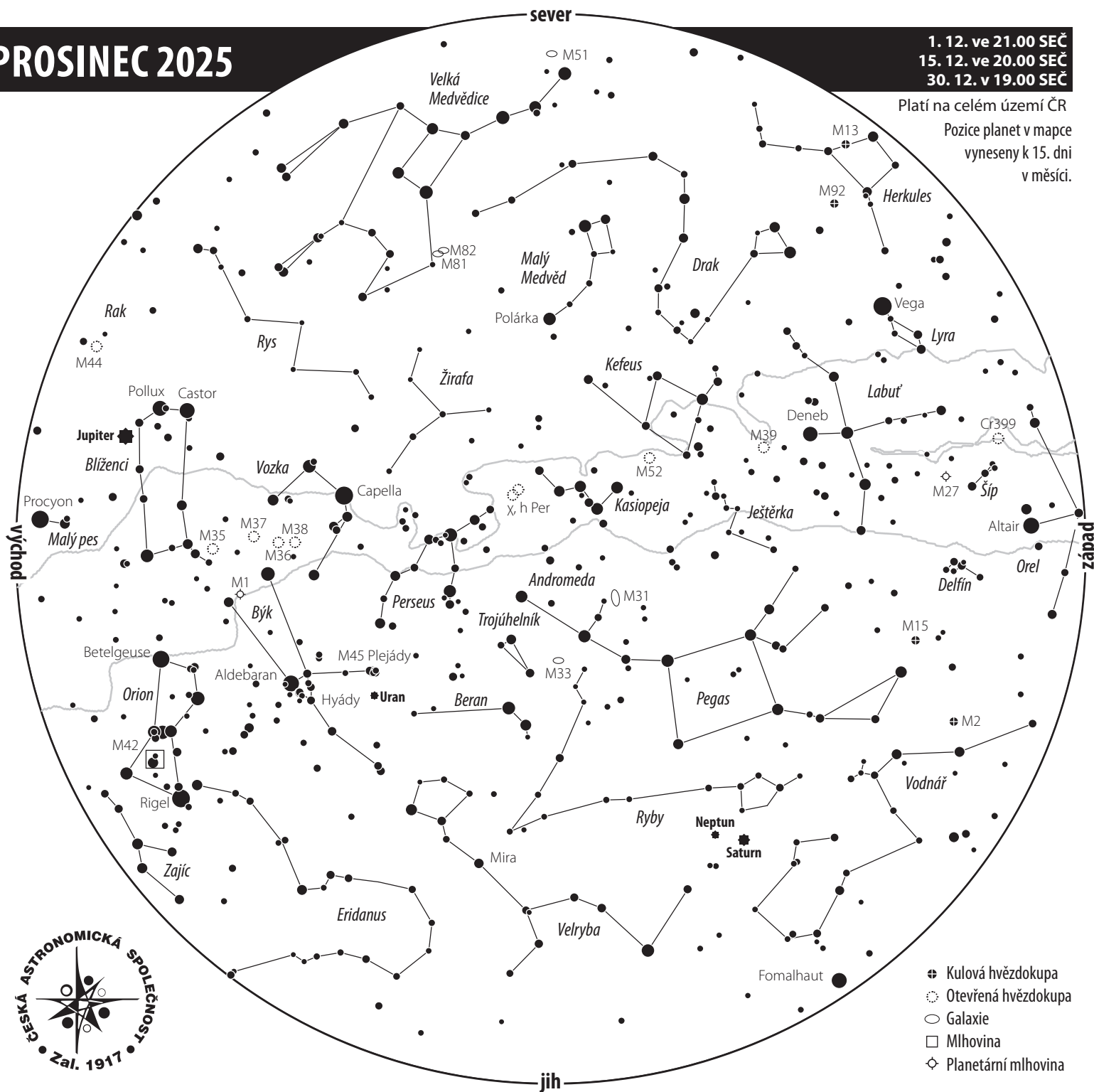
PLANETY

Merkur – v první polovině měsíce ráno nad JV obzorem
Venuše – nepozorovatelná
Mars – nepozorovatelný
Jupiter – po celou noc kromě večera
Saturn – v první polovině noci
Uran – po většinu noci kromě rána
Neptun – v první polovině noci

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

4. Měsíc v konjunkci s Uranem ($4,6^\circ$)
4. Měsíc v Plejádách – postupný zákryt jasných hvězd
4. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 356 967 km)
4. Měsíc v úplňku (23.13 UT)
7. Měsíc v konjunkci s Jupiterem ($2,8^\circ$)
7. Merkur v maximální západní elongaci
8. Planetka č. 16 Psyche v opozici se Sluncem ($9,7^m$)
8. Přechod Titanu přes Saturn (vstup 17.44 UT)
10. Zákryt hvězdy Regulus ve Lvu Měsícem (07.45–08.31 UT)
11. Měsíc v poslední čtvrti (20.51 UT)
14. Maximum meteorického roje Geminid (ZHR 150)
16. Zákryt Titanu Saturnem (16.25–22.01 UT)
17. Měsíc v apogeiu (nejdále od Země – 406 301 km)
20. Měsíc v novu (01.43 UT)
21. Zimní slunovrat (15.03 UT), začátek astronomické zimy
22. Planetka č. 10 Hygiea v opozici se Sluncem ($10,3^m$)
24. Simultánní přechod 2 měsíců a 1 stínu přes Jupiter
24. Přechod Titanu přes Saturn (vstup 17.05 UT)
27. Měsíc v konjunkci se Saturnem ($3,1^\circ$)
27. Měsíc v konjunkci s Neptunem ($2,1^\circ$)
27. Měsíc v první čtvrti (19.09 UT)
31. Měsíc v konjunkci s Uranem ($4,2^\circ$)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT)
[Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h] a pro 15° E a 50° N.
Aktuální mapky na www.udalosti.astro.cz

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – OBJEKTY A ÚKAZY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – PROSINEC 2025

Hned na začátku prosince nastává poslední letošní období dobré viditelnosti **Merkuru** na ranní obloze – dne 7. 12. se totiž ocitá v maximální západní elongaci. Nad JV obzorem se Merkur objevuje již od konce listopadu, stoupá jeho výška nad obzorem i jasnost. Ta však tentokrát dosáhne jen $-0,5$ mag. Po 20. prosinci se Merkur již ztrácí v ranních červáncích a toto pozorovací okno končí. **Venuše** je v prosinci nepozorovatelná, protože se blíží do horní konjunkce se Sluncem, ve které bude 6. 1. 2026. Stejně tak je nepozorovatelný **Mars**, jehož konjunkce se Sluncem nastává rovněž v lednu 2026. Dominantou zimní oblohy tak zůstávají dvě největší a pro teleskopické pozorování nejatraktivnější planety **Saturn** a **Jupiter**. Saturn je dobře viditelný v první polovině noci, ale v pozdějších večerních hodinách jej trumfne Jupiter, který se blíží do opozice se Sluncem. Dosahuje jasu $-2,7$ mag a na noční obloze je tak po Měsíci nejjasnějším objektem. **Neptun** nalezneme stále nedaleko Saturnu rovněž v první polovině noci a **Uran** se nachází pod Plejádami a viditelný je většinu noci kromě jitra. I v prosinci se dočkáme zajímavých úkazů měsíců obou velkých planet. První **přechod Titanu** přes Saturn uvidíme večer 8. 12. od cca 18.45 SEČ, svědky **zákrytu Titanu** Saturnem se staneme večer 16. 12. mezi 17.25–23.01 SEČ. Bohatou nadílku letos dostaneme přímo na Štedrý večer 24. 12. – krátce po východu Jupiteru od cca 18.00 SEČ budeme moci na jeho desce spatřit simultánní transit – měsíce Io a Callisto včetně stínu prvního z nich. Kolem 19.48 SEČ stín Io kotouč planety opustí a budou se naň nadále promítat pouze oba satelity. Aby toho nebylo málo, od 18.05 SEČ budeme moci sledovat letošní poslední **přechod Titanu** přes Saturn.

Řadu zajímavých úkazů nám v prosinci připraví **Měsíc**. Téměř úplňkový Měsíc nad ránem 4. prosince postupně zakryje většinu hlavních jasných hvězd Plejád. První bude Caeano ve 4.17 SEČ a jen o dvě minuty později bude následovat Electra. Ve 4.37 SEČ přijde na řadu Taygeta a ve 4.42 SEČ Maia. Hvězdu Merope Měsíc mine a před svým západem ještě stihne pohltit i nejjasnější z Plejád Alcyone v 5.23 SEČ. Další zajímavý zákryt se odehraje 10. prosince, kdy bude Měsíc v konjunkci s královskou hvězdou Regulus. Za svítání uvidíme Měsíc nedaleko nejjasnější hvězdy souhvězdí Lva a na denní obloze cca v 8.45 SEČ dojde k jejímu zákrytu.

Pozorování meteorického roje **Geminidy**, jehož maximum má nastat 14. 12. kolem 9 hodiny dopolední, bude však rušit Měsíc vycházející po 2. hodině SEČ.

Na prosincové obloze je malým dalekohledům dostupných hned několik zajímavých jasných **komet**. Ze starých známých návštěvnic je to periodická **24P/Schaumasse**, objevená již v roce 1911. Přísluním sice projde až počátkem příštího roku, ale již v prosinci by měla dosáhnout na jasnost 9 mag a být tak v dosahu větších binokulárů na ranní obloze. Radost nám udělala nová, v říjnu objevená **C/2025 T1 (ATLAS)**, která je s jasnem rovněž kolem 9 mag pohodlně viditelná na večerní obloze. Bezesporně zajímavá je rozpadající se **C/2025 K1 (ATLAS)**, viditelná v průběhu celé noci. A rovněž máme možnost na ranní obloze sledovat ještě interstelární objekt **3I/ATLAS** s jasnem kolem 11 mag. Vyhledávací mapky všech uvedených komet spolehlivě (i na mobilním telefonu pro použití v terénu) vygeneruje aplikace **CzSkY.cz**.

Na mapce vpravo je prosincová dráha komety C/2025 T1 s pozicemi vyneseny pro 00.00 UT. Nejslabší zobrazené hvězdy jsou 8 mag. Večer 4. 12. projde Ramínkem na šaty, ale ruší Měsíc v úplňku.

Graf vlevo zachycuje pozice Merkuru ráno nad JV obzorem od 26. 11. do 23. 12. 2025.

